

CRH advies

Transformatienotitie Sociaal Domein Langedijk (11-04-2017) College van B&W van Langedijk

In uw mail van 27 maart j.l. heeft u ons gevraagd een inhoudelijke reactie te geven op de hierboven genoemde conceptnotitie. Wij stellen het op prijs dat u ons daartoe in de gelegenheid stelt. We voegen daar wel meteen aan toe dat we enige reserve in acht moeten nemen, omdat uw notitie het gehele Sociale Domein betreft terwijl wij als CRH specifiek gericht zijn op het werkkterrein van de participatiewet.

De notitie handelt over de visie, kernwaarden en uitgangspunten van het gemeentebestuur voor het beleid in het sociaal domein. In dat licht is het niet onlogisch dat concrete maatregelen, budgetten en bijvoorbeeld een uitvoeringsplan nog ontbreken. Het verhaal is daardoor algemeen en in zekere zin abstract. Dat leidt ertoe dat ook onze reactie/advies – anders dan wij gewend zijn – een tamelijk algemene strekking heeft.

Tegenover het algemene karakter van uw concept notitie staat dat de richting ervan wel zeer eenduidig is, om niet te zeggen één dimensionaal, gericht is op de zelfredzaamheid, zelfontplooiing en samenredzaamheid van inwoners/cliënten. Die termen worden met veel nadruk in elk van de hoofdstukken herhaald. En natuurlijk, niemand zal bezwaar aantekenen tegen beleid dat maatschappelijke deelname en ontplooiing van mensen stimuleert. Ook de CRH niet. Maar we maken ons wel zorgen om de eenzijdigheid van dit betoog.

Een paar illustraties van wat we bedoelen.

In het hoofdstuk 3 'Wat willen we bereiken' lezen we onder **Zelf- en samenredzaamheid**' onder Inwoners bijvoorbeeld:

"Van de inwoners wordt verwacht dat zij zich zoveel als mogelijk eigenaar voelen van hun eigen ontwikkeling en die van hun omgeving. Dit maakt hen ondernemend en pro-actief. Zij zoeken, al dan niet in organisatorisch verband, naar verbindingen met anderen. Zij zijn in staat om voor zichzelf te zorgen en kijken om naar anderen....

Samen met vrienden, familie, verenigingen en burens geven zij inhoud aan wat zij zelf (aan)kunnen. Vrijwillige inzet en mantelzorg zijn hierin belangrijk." Bij het lezen hiervan is onze eerste gedachte: ja, mooi, en dan is alles ook opgelost.

Het tekstgedeelte daaronder sluit daarop aan en bevestigt de indruk dat de gemeente wel erg veel afstand houdt en de problemen al te graag teruglegt bij de inwoners/cliënten zelf.

En zo duurt het tot pagina 7 voordat we de term 'zorg' in de betekenis van 'een aan te bieden voorziening' tegenkomen.

Met overdrijving en gekscherend lijkt het de bevestiging van de overbodigheidstheorie die leert dat veel voorzieningen niet nodig zijn. Ook ziekenhuizen niet. Normaal is immers dat mensen gezond zijn. Ziek zijn is de uitzondering en ziekenhuizen dus ook. Als dokters erin slagen om zichzelf overbodig te maken wordt iedereen vanzelf beter.

We willen met deze geestige redenering niet tekort doen aan de/uw bedoeling om met beperktere middelen toch goede sociale voorzieningen in stand te houden. Maar we zien wel een reëel gevaar dat in het beleid en de uitvoering daarvan een houding ontstaat die, anders dan wij en u willen, het vertrouwen van cliënten gemakkelijk kan ondermijnen. Dat vertrouwen is nodig om cliënten - toch veelal afhankelijke mensen – steeds het gevoel te geven dat de gemeente hen het nodige kan en wil bieden. Op het terrein van zorg en welzijn is het vertrouwen tussen cliënt en hulpverlener immers de belangrijkste succesfactor.

Tenslotte.

We begonnen met de vaststelling dat het werkterrein waarop de CRH zich richt slechts een van de onderdelen is van het gehele sociale domein. We pretenderen ook niet dat de beschouwing die we hier ten beste hebben gegeven voor het hele sociale domein geldt. Daarom is het wellicht goed om u tenslotte te verwijzen naar het voorwoord van het jaarverslag 2015 van de CRH (**zie Bijlage**). Daarin is door onze toenmalige voorzitter op een andere manier, en toegespitst op de uitvoering van de participatiewet, onder woorden gebracht wat wij in deze reactie hebben willen zeggen.

Namens de CRH,

C.G.M. (Carla) van Hoorn-Danenberg, voorzitter
B.W. (Bart) van Groen, secretaris

Bijlage

Het jaar 2015 was een jaar met belangrijke veranderingen op het gebied van de sociale zekerheid, landelijk met het in werking treden aan het begin van het jaar van de Participatiewet, lokaal met de start van Halte Werk, de organisatie waarin de sociale diensten van Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk zijn samengevoegd. Geen wonder dat de bestaande cliëntenraden in de drie gemeenten in belangrijke mate zelf moesten zorgen voor het tot stand komen van een cliëntenraad Halte Werk. De formele installatie van de Cliëntenraad Halte Werk, CRH, heeft dan ook

pas op 16 december 2015 plaats gevonden. De cliëntenvertegenwoordiging beruiste in de eerste helft van 2015 bij het Platform Sociale Zekerheid Alkmaar en in de tweede helft bij de CRH in oprichting.

De ambtelijke staf van Haltewerk heeft zich zeker ingespannen het overleg met de cliënten-vertegenwoordiging in stand te houden, ondanks de niet eenvoudige opstart van de dienst, de huisvestingsproblemen van de organisatie én de invoering van de Participatiewet.

Het idee achter de Participatiewet is dat het stelsel van sociale zekerheid mensen op gang helpt: of wel in de richting van uitstroom naar werk, of wel in de richting van meedoen in de samenleving via het oppakken van maatschappelijke taken in de sfeer van vrijwilligerswerk. Maar in de praktijk lukt het maar matig om juist die participatiedoelen bij de doelgroep van bijstandsgerechtigden te realiseren. Dat komt door een aantal knelpunten.

Wantrouwen en controle

Bijstandsgerechtigden moeten voldoen aan formele en administratieve verplichtingen. De Participatiewet gaat uit van controle op de rechtmatigheid van de verstrekte uitkering. Vergissingen en/of kleine tekortkomingen hebben daardoor soms grote gevolgen, terwijl het merendeel van de mensen te goeder trouw is. Mensen ervaren die controles (bijv. kostendelersnorm ook voor mantelzorg, commerciële huur) en inlichtingenplicht vaak als een vorm van wantrouwen die hun eigen keuzes in de weg staat. Dit stimuleert hen niet om in beweging te komen.

Te weinig afgestemd op de werkelijke kansen op de arbeidsmarkt

Doorstromen naar betaald werk wordt gezien als het meest gewenste resultaat. De gekozen naam voor de nieuwe organisatie, Halte Werk, wijst daar ook overduidelijk op. In de huidige economische omstandigheden en voor grote groepen uit het bijstandsbestand is dit niet altijd een reële ambitie. Uit de gegevens van de zogeheten participatieladder in elk van de drie gemeenten blijkt dat een hoog percentage van de betrokken bijstandsgerechtigden weinig kans maakt op de arbeidsmarkt.

Klein baantje loont niet

Het huidige systeem gaat nog teveel uit van een voltijd baan in loondienst als ideaal, terwijl veel mensen op andere manieren in hun inkomen voorzien, bijvoorbeeld door een parttime baan te combineren met werk als zzp'er. De huidige regelgeving biedt weinig mogelijkheden om naast de uitkering wat bij te verdienen. Dat leidt ertoe dat een parttime baan financieel meestal niks oplevert. Dat stimuleert niet en houdt mensen gevangen in de uitkering.

Te weinig rekening houdend met individuele omstandigheden

Lang niet alle bijstandsgerechtigden zijn inactief. Integendeel. Er zijn er ook veel die allerlei maatschappelijke activiteiten ontplooiën, maar daar geen inkomen mee verwerven en daar (tijdelijk) niet toe in staat zijn. Gezondheid, psychisch-sociale

Cliëntenraad

Halte Werk

secretariaat

*Cliëntenraad Halte Werk (CRH)
De Friese Poort 124, 1823 BT Alkmaar
Mailadres: info@clienraadhaltewerk.nl
www.facebook.com/clienraadhaltewerk
Telefoon: 0645158630*

problemen en mantelzorgtaken kunnen daar bijvoorbeeld een rol bij spelen. De wet biedt weinig mogelijkheden deze mensen te ontheffen van de diverse controle- en sollicitatieverplichtingen. Dit leidt tot hoge uitvoeringskosten met weinig maatschappelijk resultaat.

De CRH heeft in 2015 beleid en uitvoering van de sociale zekerheid kritisch gevolgd, zoals blijkt uit de in dit jaarverslag genoemde adviezen, de gevallen besproken in "Kan hier wat aan gedaan worden?" en de zaken die in de overleggen met Halte werk aan de orde zijn geweest. Dat is ook wat de CRH in 2016 zeker zal blijven doen. Maar de CRH wil de komende tijd ook proberen Colleges van B&W, gemeenteraden en Haltewerk te bewegen om te komen tot een meer stimulerende bijstandsregeling. Daar wordt in veel gemeenten over nagedacht. Een lijstje van mogelijke ideeën staat in het slothoofdstuk van dit jaarverslag Vooruitzichten 2016.

Jan de Groot
Voorzitter CRH